ANUL II Decembrie 1925 No. 12

MONITORUL
Uniunei Oraşelor din România

Organ Oficial al Asociaţiei Comunelor Urbane

Apare lunar sub conducerea Biuroului Central al Uniunei Oraşelor

ABONAMENTUL
Pe an: 240 Lei

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
la Secretariatul General al Primăriei Capitalei, Str. Sf. Vineri
— — — — Bucureşti — — — —

ABONAMENTUL
Pe an: 240 Lei

SUMARUL:

1. Circulară referitoare la Conferinţa Informatorilor Uniunei Oraşelor.
2. *Ing. C. Sfinţescu.* — Dare de seamă asupra Congresului Internaţional al Oraşelor, ţinut la Paris în Septembrie 1925.
3. *Dr. E. Dandea.* — Experienţe din străinătate.
4. *I. Roban.* — Recenzii din No. 10 şi 11 al Organului Uniunei Oraşelor Poloneze.
5. Moţiunile Congresului naţional pentru amenajarea oraşelor, din Amsterdam 1924.

D-sale

D-lui Primar al Oraşului

.....

BUCUREŞTI
—
TIPOGRAFIA ION C. VĂCĂRESCU, STR. UMBREI, 4
1925

www.dacoromanica.ro

CONFERINŢA INFORMATORILOR UNIUNEI ORAŞELOR

CIRCULARA

Domnule Primar,

Unul din dezideratele exprimate în congresul dela Chişinău în Septembrie 1925 a fost şi acela referitor la desvoltarea Monitorului Uniunei Oraşelor, organul nostru de publicitate.

Incă dela începutul acestui organ şi apoi în repetate rânduri în numerile apărute, am solicitat ca toate oraşele să-şi trimită orice articole şi publicaţiuni de interes general, pentru ca astfel, din schimbul de idei ce s'ar putea face pe această cale între oraşele din ţară, să putem ajunge la cea mai ideală administrare a intereselor gospodăriei comunale.

Potrivit prevederilor statutelor Uniunei noastre fiecare oraş are un funcţionar delegat ca informator, în a cărui obligaţiune intră întreţinerea de continue relaţiuni cu biuroul central al Uniunei

De activitatea şi priceperea funcţionarului informator, este legată cea mai mare parte a viabilităţei şi puterei de afirmaţiune a uniunei oraşelor, căci el este izvorul care poate alimenta organul nostru de publicitate cu toate măsurile de interes general, luate fie prin regulamente, fie prin ordonanţe, fie prin concesiuni de lucrări, exploatări comunale etc.

Deasemenea informatorul Uniunei, ar trebui să îngrijească ca oraşul său să fie în curent cu plata cotizaţiunilor de membru căci îndată ce Uniunea va avea un capital mai important, îşi va putea organiza servicii speciale consultative folosind tuturor oraşelor membre.

In dorinţa unei solide îndrumări a organului nostru de publicitate şi a relaţiunilor cât mai strânse între biuroul central al Uniunei şi între domnii funcţionari delegaţi de Dv. ca informatori, vă aducem la cunoştinţă că am hotărât a se ţine la Bucureşti în zilele de 17 şi 18 Ianuarie 1926 la Primăria Capitalei, o conferinţă cu toţi domnii funcţionari delegaţi ca informatori de oraşele membre în Uniune.

In această conferinţă se vor desbate următoarele chestiuni:

a) Măsurile de luat în vederea desvoltărei Monitorului Uniunei Oraşelor şi contribuţia cu materialul de publicitate ce ar putea aduce fiecare oraş.

b) Referatele informatorilor cu privire la pregătirile făcute de fiecare oraş în vederea Expoziţiei Uniunei Oraşelor din 1926.

c) Schimb de vederi cu privire la intrarea în vigoare a legei pentru unificarea administrativă.

d) Oportunitatea înfiinţărei pe lângă Uniunea Oraşelor a şcoalei pregătitoare de funcţionari administrativi orăşeneşti.

e) Modalităţile în care serviciul înfiinţat pe lângă biuroul central al Uniunei va putea îndeplini diversele însărcinări cu susţinerea şi rezolvarea pe lângă autorităţile din Capitală a chestiunilor diverselor primării din ţară.

f) Diverse alte chestiuni propuse de delegaţii informatori, ca chestiuni de aprovizionare a oraşelor cu grâu, lemne etc.

Nădăjduim că conferinţa această va fi foarte fructuoasă şi pentru orase de oarece funcţionarii comunali delegaţi vor reprezenta toate ramurile

www.dacoromanica.ro

de activitate ale comunelor (secretari, delegaţi tehnici, sanitari, financiari etc.) şi întruniţi toţi la un loc vor găsi soluţiuni la orice probleme edilitare pe care le vor aduce spre folosul oraşului lor.

Aşa fiind vă rugăm din timp să binevoiţi a transmite de pe acum cuvenitele dispoziţiuni domnului funcţionar al oraşului dv. să fie pregătit pentru a lua parte la conferinţa sus anunţată, binevoind a ne încunoştiinţa cât mai neîntârziat de numele delegatului şi eventual de însoţitorii cu care va veni, spre a îngriji de o încartiruire cu preţ redus la hotelurile din Capitală.

Preşedintele Uniunei Oraşelor,
Dr. I. COSTINESCU

Secretar General,
Ioan Roban

www.dacoromanica.ro

AL TREILEA CONGRES INTERNAȚIONAL AL ORAȘELOR

(Paris 28 Septemvrie — 2 Octomvrie 1925)

I.

Una din impozantele manifestări internaționale din acest an și mai ales cu caracter pacific și constructiv, fără îndoială, se poate considera a fi congresul internațional al reprezentanților orașelor, ținut la Paris în această toamnă. Peste 700 delegați aparținând la 35 diferite națiuni și reprezentând peste 500 de orașe, din care 28 mari capitale au ținut a lua parte la această operă de colaborare și strângere a relațiunilor internaționale în vederea unor mai documentate și practice gospodării a treburilor orășenești.

Mișcarea intercomunală născută înainte de război la Amsterdam și reluată prin al II-lea congres dela Asterdam din 1924 și-a găsit un adevărat triumf în manifestarea dela Paris, unde, majestoasele săli, transpirând de artă, ale renumitului ospel comunal, și cadrul expoziției de arte decorative în Grand Palais, au sporit fastul ce era de așteptat pentru o asemenea reuniune. Chiar Societatea Națiunilor prin reprezentanți ai săi, alături de miniștrii de resort și celelalte oficialități franceze, au ținut să urmărească de aproape și chiar să colaboreze la lucrările Congresului.

Personalități cu renume mondial, în materie de politică comunală și administrativă, artă urbanistică, etc. și-au dat aici întâlnire și într'o atmosferă de simpatie reciprocă, pe lângă ideile ce le-au schimbat, au putut lega și relațiuni personale care numai astfel pot deveni durabile și la justă proporție.

Distingem simpatica, blânda și respectabila figură a D-lui *Wibaut* senator și președintele Uniunei Internaționale a Orașelor, reprezentativa și energica figură a D-lui *G. Guillaumin*, președintele Consiliului Municipal al orașului Paris, alături de *D-l Schramek*, Ministrul de Interne al Franței și D-l *Paul Bouju*, noul prefect al Seinei. Se remarcă activitatea vioaie a D-lui *Vinck*, senator și Secretarul general al Uniunei Internaționale a Orașelor; preocupată a D-lui *H. Sellier*, primar de Suresnes și Secretar general al Uniunei orașelor franceze; surâzătoare a D-lui *A. Bruggeman*, Directorul Institutului de Urbanism de pe lângă Universitatea din Paris, sau a D lui *H. Pauphillat*, Secretarul revistei «*Le mouvement communal français*» și profesor de economie politică la școlile orașului Paris, persoane cari în deosebi au ținut să-și exprime simpatia ce au pentru poporul român și acțiunea noastră.

Mai menționăm pe D-l *Dr. L. Vanek* primul ajutor de Primar al orașului Praga, care a ținut să cunoască întreaga delegație română; pe D-l *G. B. Ford*, Arhitect-urbanist al orașului New-York; pe D-l *Waddington*, primarul orașului Halifax; pe D-l *Alderman Teasdale*, Primarul orașului Brighton; pe D-l Profesor *Luis Jordana*, delegatul Ministerului de Interne spaniol la acest congres și Profesor la Universitatea din Valencia; pe D-l *Harris Montagu* din Ministerul Sănătății Publice din Anglia, pe D-l *Dr. Francisco Castillo Najera*, delegatul Mexicului; pe *Dr. Ed. Scherrer*, Primar al orașului St. Gallen (Elveția) și cunoscător al țărei noastre, etc. etc. Din partea Germaniei a fost un singur delegat, iar din partea Ungariei 37, din Belgia 130, etc.

www.dacoromanica.ro

Cu deosebit interes mai observăm prezenţa la congres, prezidând dezbaterile, a câtorva primari deveniţi miniştrii ai Franţei, precum D-l *de Monzie*, Primar al oraşului Cahors şi Ministru al Instrucţiunei Publice, şi *Pierre Laval*, primar al oraşului Aubervilliers şi Ministru de Lucrări Pubice, a căror exerciţiu în materie municipală nu a fost de cât preludiul activităţei lor ca oameni de stat; ca şi la D-l *Herriot*, care fiind bolnav, nu a putut lua parte la congres, după cum ar fi dorit.

Din o astfel de reuniune nu se aştepta de cât adevărate ciocniri de idei din care să ţâşnească lumina, care dă dreptate cuvintelor D-lui Wibaut din discursul său de deschidere a congresului: «*administratorul care nu-şi dă seama de activitatea municipală din afară de propria sa ţară nu-şi face de cât pe jumătate datoria, chiar dacă se consacră cu totul ocupaţiei sale*».

* * *

Uniunea Oraşelor din România şi-a înscris prima sa acţiune manifestă internaţională, apărând demn pe arena edilitară. Ţara Românească, graţie acţiunei de solidaritate luminată, conştientă, vie a «Uniunei Oraşelor» nu a scăpat de astă dată ocazia ca să fie reprezentată în mod onorabil şi manifest de către o delegaţie mai numeroasă, care să poată arăta lumei întregi că existăm, că şi la noi să lucrează pe toate terenurile, că şi noi suntem preocupaţi de probleme similare altor ţări şi că putem găsi soluţiuni care să ţină piept oricăror dezbateri.

Delegaţia românească, aleasă de Congresul Uniunei Oraşelor ţinut în acest an la Chişinău, a avut în frunte pe D l *Dr. I. Costinescu*, Preşedintele Uniunei şi al Comisiei Interimare a Capitalei, şi s'a compus din D-nii *C. Toma*, Primar al Iaşului, *N. Alexandrescu*, ajutor de Primar al Capitalei, *N. Flondor*, Primar al Cernăuţului, *C. Bucico*, Primar la Oradia Mare: *Utale* Primar al Clujului, *D. Hangan*, Primar la Botoşani, *E. Dandea*, Primar la Târgul Mureş, etc. în total 16 persoane, care fiecare a putut află, pe lângă idei şi lucrări noi, cât de cunoscuţi suntem ca popor, şi lega în acelaş timp relaţiuni preţioase pentru viitoarele reuniuni internaţionale de acelaş gen.

Ceeace însă formează continuitatea şi solidaritatea unor astfel de congrese şi relaţiuni, sunt raporturile strânse ce trebuesc legate, în deosebi de Comitetele de Direcţiune ale Uniunilor Naţionale, cari prin permanenţa lor relativă şi nevoile comune sunt mai puternic atrase reciproc.

II.

Programul congresului conţinea trei zile de şedinţă pentru dezbaterile chestiunilor în prealabil anunţate congresului, alternate cu alte trei zile de vizite şi excursiuni de studiu în Paris şi regiunea parisiană, iar unele din seri au fost consacrate recepţiunilor ori seratele date în onoarea congresiştilor sau chiar de congresişti în onoarea reprezentanţilor oficiali ai Franţei.

Afară de această săptămână «pariziană», ziua de Duminică a fost rezervată unui voyagiu de studii a oraşului în refacere *Reims*, şi a regiunei fostului front de război, iar săptămâna ce a urmat, o mare parte din congresişti s'au înscris şi au făcut călătoria de studii la *Lyon* şi *Grenoble*, în primul oraş fiind de văzut lucrări importante municipale datorite primarului oraşului, D-l *Herriot*, iar în al doilea oraş fiind încă deschisă expoziţia de căderi de apă şi de turism.

Vom da în cele ce urmează o scurtă dare de seamă asupra celor văzute şi auzite:

Deschiderea congresului s'a făcut în marea sală de serbări numită «*Salla St. Jean*» din Hotel de Ville al oraşului Paris în ziua de Luni 28 Septemvrie ora 10 dimineaţa. Sala era special amenajată pentru lucrările congresului, plină de lumină şi mişcare, totuşi prea vastă pentru numărul participanţilor pentru a ridica şi păstra căldura necesară unor asemenea dezbateri.

D-l *Georges Guillaumin*, preşedintele Consiliului municipal al Parisului, ca gazdă, a prezidat şi şedinţa de recepţie şi deschidere a congresului. La dreapta sa avea pe D-l *Schramek* Ministrul de Interne, *Morin*, prefectul de poliţie, *Wibaut* preşedintele Uniunei Internaţionale, *H. Sellier*, Secretarul General al Uniunei Oraşelor franceze, F. *Latour* raportorul bugetului oraşului Paris. La stânga D-lui Guillaumin se aflau D nii: P. *Bouju*, Prefectul Senei, *L. Beldn* Preşedintele Consiliului General al Senei, *Vinck*, Secretarul General al Uniunei Internaţionale a Oraşelor, *L. Meyer*, fost Ministru şi Primar al oraşului Havre, Vice Preşedinte al Uniunei Oraşelor franceze, *Fiancette*,

www.dacoromanica.ro

raportorul general al bugetului departamentului Senei. Prin urmare centrul era ocupat de amfitrioni în bloc; la aripile estradei se găseau primarii sau reprezentanţii marilor oraşe precum al Vienei, Halifax, Milan, Costantinopol, Praga, etc. La aripa stângă observăm pe D-l *Dr. I. Costinescu,* Preşedintele Uniunei Oraşelor din România şi Primarul Bucureştiului, alături de delegatul oraşului Tokio, D-l Mayeda, şi oraşului Quebec, D-l *Bédard.*

In discursul de inaugurare al D-lui *Guillaumin* s'a relevat asistenţei talentul său oratoric şi obişnuinţa sa ca purtător al cuvântului:

«In numele marei cetăţi a cărei inimă bate tot-«deauna cu ardoare pentru cauzele generoase şi «ideile nobile, în această casă comună, unde în «cursul splendidei istorii a Parisului s'a născut şi «a crescut Libertatea», D-l Guillaumin a urat «tu-«turor, francezi şi streini, cel mai viu, cel mai «cordial, cel mai călduros bun sosit».

După ce arată începuturile mişcărei intercomunale şi trecerea prin grozavul război mondial, D-l Guillaumin afirmă credinţa ce are că pe viitor ideea se va dezvolta şi mai mult, căci: «din an «în an, câmpul de acţiune al municipalităţei, nu «încetează să se extindă şi să devină mai felurit «municipalităţile au să rezolve în fiecare zi ma «mult şi prin propriile lor mijloace problemele «cele mai complexe şi mai dificile. Dar, dacă «aceste probleme comportă condiţii locale proprii «fiecărui oraş şi particulare fiecărei ţări, ele com-«portă asemenea şi elemente generale şi comune, «cari, dealungul ţărilor se regăsesc identice de la «un oraş la altul».

Dar ideea de pace îl preocupă încă în deosebi pe D-l Guillaumin şi această idee nu poate fi mai bine servită de cât de reuniunile făcute în scopul ca popoarele să se cunoască între ele, căci: «este «un adevăr care se învaţă din studiul imparţial «al istoriei, că una din principalele cauze cari «împing pe oameni să se dispreţuiască, să se sus-«pecteze, să se certe şi la sfârşit să se bată, este «ignoranţa profundă a relaţiunilor dintre ei».....

«Raporturile din ce în ce mai frecvente şi mai «cordiale creiate între municipalităţile universului «formează gajul cel mai sigur pentru înţelegerea «şi garanţia cea mai solidă a păcei».

D-l *Guillaumin* închee discursul său astfel: «Domnilor, Parisul vă deschide braţele, vă ono-«rează, vă aplaudă, vă încurajează şi vă salută».

D-l *P. Bouju* luând cuvântul, după ce împarte o serie de laude personalităţilor oficiale ale Uniunei Internaţionale şi în special D-lui Schramek, Ministru de Interne, face apologia Parisului, a monumentelor sale şi a lucrărilor sale municipale, după care, prin excursii oratorice, plimbă auditorul prin Franţa potrivit programului congresului.

Inchee cu cuvintele: «Sunt sigur Domnilor, că «după ce vă veţi reîntoarce în oraşele D-voastră «îndepărtate, veţi păstra mult timp în ochi ima-«gina Franţei noastre, în acelaş timp felurită şi «continuă, râzătoare şi gravă, uşoară şi forte, en-«tuziastă şi pozitivă, însă generoasă mai ales, şi «scrupulos fidelă amiciţiilor sale, umană în fine «cu acea umanitate adevărată care nu cunoaşte «castele, dispreţul prejudecăţilor şi suprimă dis-«tanţele».

In al treilea rând ia cuvântul D-l *Leon Meyer,* deputat, fost ministru şi Primar al Oraşului Havre, ca reprezentant al Uniunei oraşelor franceze. D-sa mulţumeşte congresiştilor că au venit să participe în număr aşa de mare în Paris, oraşul unde urbanismul a avut evoluţia cea mai completă. Urează congresului cea mai deplină reuşită în lucrările sale mai ales în «lucrările relative la autonomia co-«munală, compatibilă cu interesele unităţei naţio-«nale», ca şi acele privitoare la problema locuinţei aşa de urgentă. Astfel «graţie activităţei Uniunilor «Naţionale a oraşelor, umanitatea va face un pas «mai mult pe drumul pe care, străbătând încercări «crude, ea se îndreaptă încet spre justiţia socială «şi spre pacea fecundă între cetăţeni şi între «naţiuni....».

D-l Wibaut, Preşedintele Uniunei Internaţionale, a luat asemenea cuvântul, arătând pe scurt rolul şi activitatea uniunei, şi în raport cu aceia a ligei naţiunilor care, câţi-va din delegaţii streini, în timpul rămas disponibil în această şedinţă de dimineaţă, şi-au manifestat mulţumirea lor de a saluta poporul francez şi cetăţenii Parisului chiar în localul reprezentând istoria Parisului. Directorul Uniunei Oraşelor olandeze, d-l *Jonker,* a făcut un gest mişcător, când, cu puţine cuvinte, a oferit oraşului Paris o coroană din frunze de laur şi ştejar şi căruia d-l Guillaumin, ca preşedinte al consi-

www.dacoromanica.ro

liului Municipal al Parisului, printr'o alocuţiune improvizată, răspunde în mod mişcător mulţumind.

D-l *Bédard* propune ca în anul viitor congresul internaţional al oraşelor să se ţină la Québec (Canada) unde delegaţii vor fi foarte bine primiţi. Chestiunea a rămas însă în suspensie.

La scoborâre, pe scara monumentală ce conduce la sălile de festivităţi, s'a luat o fotografie a congresiştilor coborând pe scară.

După amiază şedinţa s'a continuat, deschizându-se la ora 3 p. m. sub preşedinţia d-lui *H. Bédard*, decan al Consiliului Municipal al oraşului Québec (Canada). D-l *Vinck* a citit raportul său asupra activităţei Uniunei Internaţionale a oraşelor, arătând importanţa cea mare pe care o are organizaţiunea oraşelor pentru bunul trai al locuitorilor lor; iar pentru această organizare necesită ca administratorii oraşelor să fie nu numai conştiincioşi, dar mai ales să aibă capacitatea de a administra, de oarece «*administraţia oraşelor a devenit o ştiinţă, urbanistica cere ştiinţă şi artă*». Toate ştiinţele şi artele *se învaţă*, cer preparaţii speciale.»

Cooperaţia este mijlocul cel mai bun pentru a se ţine la curent cu progresele realizate în lumea întreagă şi de aci s'a născut uniunile, ligile sau asociaţiile naţionale ale oraşelor, care să se ocupe cu chestiunile de interes municipal. Aceste uniuni au devenit centre de informaţiuni şi de anchete din ce în ce mai puternice, care îşi găsesc acum expresia lor federativă în Uniunea Internaţională a Oraşelor.

Oficiul internaţional centralizează, clasează, traduce repede şi distribuie afiliaţilor informaţiunile primite la rezervoriul central. Astfel graţie sprijinului financiar al Uniunei oraşelor Franţei, Belgiei şi Finlandei şi a contribuţiilor generoase a oraşului Paris, departamentului Senei, oraşelor Amsterdam, Haga, Alexandria, Bucureşti, Barcelona, Belgrad, Genova, Milano, Roma, Zürich etc. şi a donaţiunei Solvay, activitatea acestei Uniuni Internaţionale s'a putut accentua, pentru care se aduc mulţumiri solemne.

Societatea Naţiunilor a fost sezisată de *Institutul Pan-American* pentru o conlucrare intermunicipală, mai întâi naţională şi în al doilea rând internaţională, idee comunicată de D-l *Ruy de Lugo Vina*, delegat al Cubei, care asemenea ia parte în acest congres. Această chestiune s'a studiat la secretariatul Ligei Naţiunilor.

Uniunea Internaţională a Oraşelor a stabilit raporturi cu Crucea Roşie, cu ligele pentru lupta contra şomajului, tuberculozei, pericolului venerian, pentru că în toate aceste domenii comuna este în ultima instanţă «*câmpul geografic şi administrativ unde se termină toate aceste activităţi*» şi aici încă trebuie realizată o economie enormă de eforturi.

In chestiunea «*locuinţei lucrătorului*», care interesează din ce în ce mai mult comunele din lumea întreagă şi în primul rând şi *Biuroul Internaţional al Muncei* (B. I. T.), Uniunea a elaborat cu acest biurou un plan de cooperaţie.

Prima reuniune internaţională comunală după războiu s'a ţinut la *Bâle* (1924) în localul istoric al Primăriei acelui oraş şi acolo au fost adoptate statutele şi discutată structura Uniunei Internaţionale a oraşelor. Atât la congresul de la Bâle cât şi la cel de la Paris, uniunea germană «*Deutsche Städttetag*» nu a participat, deşi a fost invitată, din motive politice uşor de înţeles pentru germani, însă greşit înţelese în raport cu Uniunea Internaţională a Oraşelor, după cum spune d-l Vinck, căci această organizaţiune nu are nici un caracter politic, ci un caracter pur civic.

La reuniunea din *Brighton* din Iunie 1925 au trimis delegaţi în special marile asociaţiuni englez e şi chiar guvernul englez. După aceste, alte reuniuni au avut loc în Canada şi Statele Unite, unde s'a primit cu entuziasm ideia congresului internaţional la Paris pentru toamna acestui an, şi s'a început propaganda pentru Uniunea Internaţională a Oraşelor.

Opera principală a Uniunei la congresul internaţional din Paris constă în special din studiul a trei chestiuni cari interesează pe toţi, şi cari vor fi continuate cu alte studii ce vor fi editate în marile limbi mondiale.

Se intenţionează ca pe lângă fiecare uniune naţională să se stabilească un oficiu de informaţiuni, din care unul deja funcţionează la Londra.

Uniunea oraşelor italiene a făcut propunerea pentru studiul unui plan de expoziţie internaţională a vieţei municipale, care să fie concepută cu toată rigoarea operilor ştiinţifice şi să permită compararea rezultatelor.

D-l *Vinck* închee comunicarea sa cu convingerea

www.dacoromanica.ro

că nimeni nu regretă că a luat parte şi a colaborat la acest congres căci «contribuie la o operă eminamente civilizatoare».

In şedinţă au luat parte şi doi delegaţi ai *Societăţei Naţiunilor* ceeace a dat ocazie să se dea câte-va relaţiuni asupra raporturilor dintre Uniunea Internaţională a Oraşelor şi Biuroul Internaţional al Muncei, pe lângă cele date de d-l Vinck în expunerea sa.

Astfel domeniile asupra cărora cele două instituţiuni au avut să schimbe informaţiuni, au fost: 1) hygiena publică; 2) şomajul şi plasarea lucrătorilor; 3) orientarea profesională; 4) adăpostirea lucrătorilor; 5) cooperaţia în raporturile sale cu viaţa municipală.

In primul domeniu interesează în primul rând regulamentarea municipală a industriilor insalubre (hygiena industrială şi inspecţia medicală a muncei); în al doilea domeniu, adică al şomajului şi plasărei, B. I. T. a comunicat Uniunei Internaţionale a Oraşelor notele redijate de serviciu său respectiv ca şi în domeniul orientărei profesionale In ce priveşte adăpostul lucrătorilor această chestiune este în legătură cu aplicarea zilei de 8 ore şi experienţa municipală are aici un important rol

Informaţiile relative la cooperaţia şi mişcarea municipalistă sunt mai reduse şi încă nesistematizate, ceace face ca interesul în această direcţiune să fie şi mai mare. Punctele de atins sunt următoarele: a) regiile semi-cooperative, semi-municipale (participarea cooperativelor sau aplicaţiunea regulelor cooperative); b) adesiunea oraşelor la cooperativele de consumaţiune sau participaţie cooperativelor la aprovizionarea serviciilor municipale (spitale etc.); c) rolul cooperativelor de locuinţe în politica municipală pentru locuinţe; d) raporturile între municipalităţi şi cooperativele muncitoreşti de producţiune (adjudecarea lucrărilor) cooperativele de muncă sau comanditele de atelier (organizarea muncei în stabilimentele şi şantiere în regie directă).

Acestea sunt punctele asupra cărora activitatea trebuie să se intindă la început şi mai în urmă câmpul se va dezvolta şi mai mult.

Alături însă de colaborarea documentară este necesară şi o colaborare mai strânsă în fondul chestiunei, anume o colaborare ştiinţifică cu caracter internaţional, precum aceia a uniformizărei metodelor statistice, cari mai ales în domeniul municipal arată o mare lipsă de comparabilitate. Este necesară şi o terminologie mai ales în materie de locuinţe, lucrare care chiar s'a redactat în mod provizoriu. Această lucrare cuprinde într'un prim capitol statistica locuinţelor (numărarea şi clasificarea lor); al doilea capitol cuprinde statistica condiţiunilor locuinţei (repartiţia locuitorilor în diverse locuinţe, densitatea locuitorilor, compoziţia menajurilor şi conlocuirea mai multor menajuri într'o locuinţă, condiţiile de locuinţă a diverselor grupe sociale); capitolul III conţine statistica locuinţei şi statistica activităţei constructive. Rezultatele acestui studiu preliminar sunt rezumate în concluziuni cari sintetizează ansamblul problemelor puse pentru soluţionarea lor.

La ora 5 p. m. delegaţia română a depus o coroană de stejar la mormântul eroului necunoscut unde D-l Dr. Costinescu a ţinut o scurtă alocuţiune. A luat parte şi personalul legaţiei române în frunte cu D-l Ministru Cantacuzino.

* * *

Potrivit programului distribuit în dimineaţa deschiderei congresului, şedinţele din celelalte zile, Miercuri 30 Septemvrie şi Vineri 2 Octomvrie, au avut loc în sala de congrese din Grand Palais din interiorul Expoziţiei de Arte Decorative.

In ziua de miercuri dimineaţa, şedinţa a fost prezidată de D-l Dr. *L. Vanek*, primul ajutor de primar al oraşului Praga şi cu această ocazie preşedinţii diferitelor uniuni naţionale au expus pe scurt organizaţia uniunilor oraşelor în ţările respective şi rezultatele obţinute.

Darea de seamă făcută de D-l *Dr. I. Costinescu*, cu privire la organizarea şi activitatea Uniunei Oraşelor din România, a fost de o claritate şi sonoritate deosebită şi viu aplaudată, când Preşedintele Uniunei noastre a arătat numărul mare de oraşe româneşti cari în aşa scurt timp s'au grăbit a se înscrie în Uniune, succesul congresului ţinut la Chişinău, şi mai ales aplausele s'au accentuat, când s'a arătat influenţa în bine pe care această Uniune a avut-o asupra alcătuirei nouei legi de organizare administrativă în ţară la noi. Această dare de seamă s'a publicat şi în Monitorul Uniunei noastre pe Septemvrie-Noemvrie 1925.

www.dacoromanica.ro

Remarcăm şi darea de seamă *Asociaţiunei Comunelor Italiene* (Associazione Comuni Italiani) din Roma, făcută de preşedintele ei, Ministrul *Rossi de Montelera*, ca fiind una din uniunile cele mai vechi şi viguroase.

Asociaţiunea a fost fondată la Parma în 17 Octomvrie 1902 şi recunoscută persoană morală la 12 Noemvrie 1921, Sediul ei a fost la început Milano până la 1915 şi s'a mutat la Roma în 1917 (Piazza Montecitorio 115). Scopul ei este de a susţine şi apăra interesele legitime ale comunelor, a favoriza desvoltarea vieţei comunale în diversele ei manifestări, să dea asistenţă administrativă, legală şi tehnică comunelor asociate prin intermediul serviciilor speciale creiate în acest scop. Asociaţia are un caracter net naţional, ţinându-se departe de luptele politice.

Resursele financiare sunt formate exclusiv din cotizaţiile comunelor aderente clasate în 10 categorii, după populaţia lor, variind de la 15 lire până la 2000 lire pe an. Asociaţia cuprinde acum 2500 comune aderente şi are o secţie regională şi 3 secţii provinciale. Organele de direcţie sunt un consiliu director compus din 21 de membrii numiţi de congresul naţional al comunelor care se numeşte la fiecare 2 ani, cu reprezentarea minorităţilor pe buletine de vot. Din sânul consiliului director se alege preşedintele şi 3 vice-preşedinţi. Congresul poate numi şi preşedinţi onorari.

Afară de cele 15 congrese ţinute până acum de associaţia italiană a comunelor, s'a mai ţinut peste alte 25 reuniuni între comunele mai importante, după chestiunile dezbătute.

Iată chestiunile dezbătute, cari sunt foarte interesante:

a) 15 chestiuni asupra regimului comunal, între care remarcăm, «baza modernă a autonomiei comunale» şi «*instituirea unui Consiliu Superior al Comunelor*».

b) Târgurile şi aprovizionarea cuprinde 3 chestiuni; *c)* 9 chestiuni asupra finanţelor comunale între care găsim şi aceea a *Cassei de Depuneri şi împrumuturi mutuale a comunelor; d)* 6 chestiuni de lucrări publice cuprinzând şi pe aceia a înfiinţărei unui *oficiu tehnic special pentru lucrările edilitare a comunelor mici; e)* 6 chestiuni de asistenţă publică şi *f)* 5 chestiuni de instrucţiune publică.

Afară de aceasta asociaţia italiană a deschis *prima expoziţie de activitate municipală italiană* în Octomvrie 1924 la *Vercelli* organizată de D-l *Silvio Ardi*, expoziţie ce a avut un succes mare. căci peste 100 de comune au luat parte.

Asociaţia publică lunar «*L'Autonomie Comunale*» şi are câte-va comitete speciale, precum acela al *staţiunilor climaterice şi balneare* şi pentru *consumarea cărnei congelate*, cu scop de propagandă, cu rezultate frumoase, căci pe când la 1922 consumaţia era de 139.000 chintale, în 1924 s'a urcat la 1.200.000 chintale.

Asociaţia a înfiinţat şi oficii speciale, precum: *oficiul de asistenţă administrativă* (1925), *oficiul consultaţiunilor juridice* (1922) şi *publicaţia periodică a legislaţiei puterilor locale* (1923).

Ca întreprinderi economice în favoarea comunelor s'au înfiinţat:

1. *Secretariatul pentru regiunile muntoase* (1920) pentru chestiunile tehnice şi administrative, care are un statut special, preşedinte fiind *A. Serpieri*, deputat şi fost subsecretar de stat la Ministerul Economiei Naţionale, având 12 tehnicieni.

Acest institut a studiat 5 chestiuni: ameliorarea islazurilor comunale; restaurarea pădurilor şi islazurilor distruse de război; expertize pentru daunele de război la terenurile comunale; amenajarea hydro-forestieră a torentelor; amenajarea bunurilor rustice comunale. Lucrări au fost şi executate din aceste genuri pentru un total de circa 9 milioane lire.

2. *Institutul naţional pentru lucrările tehnice comunale* creiat prin decretul lege din 2 Septemvrie 1919 prepară proecte şi execută şi lucrările în comptul comunelor sau grupărilor de comune.

Institutul este prezidat de senatorul *Conte Teofil Rossi*. S'a redijat 260 proecte pentru devize de 165 milioane lire, din care 150 pentru străzi de un total de 631 km; 45 consolidări de case şi 65 pentru alimentări cu apă, edificii şcolare etc. Din aceste 155 proecte s'au adjudecat pentru o valoare de 60 milioane lire şi cea mai mare parte din aceste lucrări sunt efectuate.

Institutul are un consiliu de administraţie din 15 membri numiţi de diverse ministere interesate (Lucrări Publice, Interne, Finanţe, etc. şi 6 membrii numiţi de asociaţia comunelor.

www.dacoromanica.ro

Bugetul asociaţiei atinge 100.000 lire pe an la care se poate adăoga bugetul independent al Secretariatului regiunei muntoase.

După câte se vede această asociaţie poate servi ca model uniunilor similare din alte ţări.

— *Uniunea oraşelor olandeze* (Vereeiniging van Nederlandsche Gemeenten, Haga, Laan Copes van Catterburch 23), este asemenea destul de veche (1912) şi cuprinde 80,3% din populaţia totală a ţărei. Organizaţia cuprinde o colecţie documentară, serviciul de informaţii, o publicaţie săptămânală, şi câte-va biurouri speciale precum: acela al verificărilor şi avizelor financiare, acela al clasărei arhivelor, al avizelor tehnice, şi al electrificărei, ultimele două având un caracter particular însă cu obligaţii contractuale cu uniunea.

Uniunea adeseori a servit pentru cumpărături în cooperaţie de furnituri, apoi are *Banca Comunelor* (Bank voor Nederlandsche Gemeenten) cu existenţă autonomă şi capital social de 10 milioane florini; apoi *fabrica centrală de amoniac*, care reprezintă o cooperaţie între uzinele de gaz (1921); şi *stabilimente pentru distrugerea cadavrelor animalelor* (executate 7 în ţară) De curând (1925) s'a creiat un institut pentru *filme de învăţământ şi instrucţie.* In fine, uniunea s'a ocupat şi de *standardizarea* fabricatelor utilizate de comune (accesorii de canalizări, electrotehnice, alimentări cu apă, pavaje, etc. etc.).

Bugetul uniunei, compus din cotizaţiile membrilor s'a ridicat în 1924 la 81.000 florini.

— Şedinţa de după amiază a fost prezidată de D-l *Pierre Laval*, Ministru de Lucrări Publice şi Primar al oraşului Aubervilliers (Seine). D-sa a ţinut o mică cuvântare, după care D-l *Montagu Harris* director în Ministerul Sănătăţei Publice al Angliei, a citit *raportul asupra autonomiei municipale în diverse ţări.*

Raportul D-sale a fost publicat în extenso şi cuprinde o parte generală cu cooperaţiile ţărilor corespondente şi concluzii şi rapoartele anexe, printre care şi acela privitor la comunele din România, redactat de D-l *Ion Roban* Secretarul General al Uniunei noastre, publicat în Monitorul Uniunei noastre pe August 1925

Cu drept cuvânt D-l *Montagu Harris* în introducerea raportului său, arată că regimul municipal nu poate fi acelaş pretudindeni, căci «*ceeace este hrană pentru unul, poate fi otravă pentru altul*» sau ca în versurile poetului *Pope:* «Proştii n'au decât să discute formele de guvernământ; este bun ceeace este bine administrat.» Deci nu este bine a se împrumuta la o naţiune în bloc instituţiile de guvernământ din altă ţară unde istoria, ca rasă şi ca naţiune, a urmat alte drumuri, ci trebue căutate numai mijloacele de ameliorare a mecanismului.

Sistemul francez a fost adoptat de Belgia, Italia, Spania, ţările scandinave, România; pe când sistemul german are alte principii, dar care acum se găseşte în o fază de instabilitate. Guvernarea locală elveţiană prezintă caracterele franceze sau germane, după origina cantoanelor, cu tendenţa de a concentra funcţiile administrative locale în o comună «politică».

Anglia are o concepţie de administraţie locală complet diferită de a celorlalte ţări menţionate mai sus, şi chiar variabilă pe provincii.

Ar fi să dăm o extensiune prea mare acestei chestiuni, dacă am arăta sistemul din fiecare ţară, cum a procedat D-l *Montagu*, ceeace nu ne permite cadrul ce ne-am propus, şi de aceia ne mărginim să menţionăm că în Franţa, oraşul Paris şi departamentul Senei are o administraţie locală diferită de aceia a restului Franţei, organizaţie descrisă de D-l Montagu destul de clar, precum şi noul proect de lege de organizare a Parisului din 1925. D l *Montagu* se ocupă în special de jurisdicţiunea administrativă adică de rolul Consiliului de stat şi Consiliului de Prefectură. D-sa în concluzie arată că în Franţa există încă sistemul centralist napoleonian şi că «*o autonomie locală dacă există, ea nu este de cât prin toleranţă*». Cu toate acestea o altă formă tinde a se dezvolta în Franţa şi anume *regionalismul,* care a fost admis în principiu printr'un raport din 1923 cu un proect de lege stabilind regiuni prin gruparea departamentelor în jurul a 29 centre determinate, sistem însă combătut de adunarea primarilor din Franţa din Decemvrie 1924.

In Anglia avem ca unitate Parohia şi apoi Dis-

www.dacoromanica.ro

trictele urbane sau rurale; în unele ţinuturi (Irlanda) parohia dispare, şi rămâne Comitatele ca unităţi primare, dar cu autonomii în atribuţiuni diferite de la o regiune la alta a ţărilor Marei Britanii.

Remarcăm din raportul D-lui Montagu Harris, afirmaţia că în ce priveşte construcţia străzilor şi întreţinerea lor, este o tendinţă de a se atribui acestea guvernământului central, atât ca sarcine cât şi ca responsabilitate (Franţa), deşi în alte ţări (Anglia) este sistemul că guvernul central acordă oarecare ajutoare administraţiei locale şi supraveghează modul cum se aduce la îndeplinire, această sarcină, totuşi şi aici se observă tendinţa de centralizare. La fel cu învăţământul public (în Italia, baza e regională).

D-l Montagu promite a reveni în anii următori cu studii mai amănunţite asupra acestui subiect pentru care roagă pe membrii congresului la noi colaborări viitoare.

Asociaţia comunelor italiane a ţinut să prezinte o publicaţie speţială asupra acestei chestiuni în Italia, anume: «*Il regime comunale in Italia*», iar *Ministerul de Interne spaniol* a prezentat un mare raport tipărit în broşură la Paris şi redijat de *Calve Sotelo*, director general al administraţiei, *Jordana Pozas* profesor de drept administrativ la facultatea din Valenţa şi *Gil Robles* profesor la facultatea de drept din Laguna. In Spania organizarea nouă municipală este stabilită prin *Statutul Municipal* din 8 Martie 1924 cu opt regulamente aceesorii de aplicare şi anume: 1) regulamentul populaţiei şi teritoriului; 2) regulamentul pentru mersul lucrărilor şi serviciilor în sarcina entităţilor municipale; 3) regulamentul asupra organizărei şi funcţionărei municipalităţilor; 4) regulamentul serviciilor municipale; 5) regulamentul finanţelor municipale; 6) regulamentul secretarilor primăriei, controlorilor fondurilor publice şi funcţionarilor comunali în general; 7) regulamentul procedurei municipale şi 8) regulamentul măsurilor sanitare municipale. Statutul Municipal are la bază o *largă autonomie.*

In ce priveşte regimul provincial, statutul lui este stabilit prin legea din 1 Aprilie 1925. Broşura fiind relativ voluminoasă ne mărginim a da aci numai aceste indicaţiuni şi a o recomanda interesaţilor.

* * *

In a treia zi de şedinţe, Vineri, dimineaţa a fost consacrată chestiunei *politicei funciare a comunelor*, al cărei raport a fost prezentat de D-l *Drooglever-Fortuyn*, sub preşedinţia D-lui *W. A. Magee*, primarul oraşului *Pittsburgh.*

D-l Drooglever-Fortuyn a comunicat, concentrând, rezultatelor anchetelor făcuţe şi rapoartele primite din diferitele ţări privitoare la chestiunea politicei funciare comunale. Raportul privitor ţărei noastre, alcătuit de autorul acestei dări de seamă, a fost publicat şi prezentat şi congresului Uniunei de la Chişinău (vezi Monitorul Uniunei pe August 1925).

Raportul arată că un regulament legal general pentru politica funciară a comunelor nu există în nici una din ţările considerate, ci numai prevederi sporadice prin diverse alte legiuiri cu alt caracter esenţial. D-l Fortuyn menţionează legiuirile speciale atingătoare pentru oraşul Bucureşti. Remarcăm că în Finlanda marile oraşe sunt aproape exclusiv proprietare a terenurilor neconstruite aflate în interiorul oraşelor, obţinute din secolul XVI—XVIII-lea de la stat. Aceste oraşe utilizează terenurile lor mai ales la silvicultură sau le dă în locaţie pentru agricultură la cetăţeni pe loturi mici şi pe timp de 5 — 25 ani In genere modurile de exploatare în diversele ţări este foarte variabil şi nu se poate trage concluzii generale.

In ce priveşte planurile de amenajare (sistematizare) se perconizează ca ele să nu fie prea detailate spre a nu fi nevoie de modificări prea dese în viitor. In genere dificultăţile de aplicarea planurilor de amenajare faţă de proprietăţile particulare se resimt în toate ţările, şi nu în puţine ţări calea exproprierilor este adesea prea oneroasă, ceeace face ca administraţiile comunale să ezite a face uz de ea.

In Elveţia există obligaţia ca comunele să utilizeze *imediat* terenul expropriat în interes public.

Proprietatea funciară a comunelor este foarte variabilă, de la oraş la oraş, iar exploatarea lor în cele mai multe ţări nu face obiectul unei întreprinderi speciale, din contra, la Amsterdam,

www.dacoromanica.ro

sau Haga s'au instituit administraţiuni speciale fonciare a căror rezultate finale se prezintă în bugetul comunal.

Vânzările de terenuri se fac iarăşi în mod diferit în diversele oraşe. Astfel la Praga cumpărătorul unui lot de la comună este obligat să construiască în anul următor, iar în caz contrar se restitue preţul, şi locul revine Comunei; cam la fel şi în Italia. Alte variante în Finlanda, Elveţia, Olanda. Tot în Olanda se dau terenurile şi prin închiriere emfiteotică (în genere pe 75 ani) cu chirie ce se poate revizui după un număr de ani.

In ce priveşte plus valuta, în Olanda de ex. nu este legiferată, însă comuna este autorizată prin lege să preleveze un impozit pe terenurile clădite, de cel mult 0,5 % pe an din preţul de vânzare şi să ceară într'un timp de maximum 30 ani, o justă contribuţie la lucrările edilitare efectuate de comună (spre exemplu la străpungeri de străzi) sub formă de impozit anual. In practică acest impozit aplicat numai la unele din comune, are mică importanţă.

Ca concluziuni d-l Fortuyn adaogă:

Orice comună trebuie să practice o politică funciară sistematică care să furnizeze o bună extindere oraşului; baza politicei funciare trebuie să fie un plan de sistematizare în trăsături generale, şi să se caute a se achiziţiona o suprafaţă de teren care să corespundă nevoilor viitoare şi care să nu coste mai scump de cât terenurile de cultură. In acest scop trebuie ca proprietarii să nu poată să construiască sau să deschidă străzi pe proprietăţile lor fără autorizaţia comunei, iar în caz contrar, comuna să le poată desfiinţa acele lucrări pe contul proprietarului. Exploatarea fonciară comunală trebuie să fie autonomă, iar comuna să caute ca plus valuta lor să revie pe cât posibil comunei.

Cu această ocaziune d-l *Dr. Ion Costinescu* Preşedintele Uniunei Oraselor din România, luând cuvântul, arată că politica funciară comunală, în raport cu problema locuinţei nu se prezintă în toate ţările sub acelaş aspect. Astfel în toate oraşele din România există suficiente terenuri de construit chiar în miezul lor, dar ceeace lipseşte este *capitalul de construcţie.* Şi tocmai aici ar rezida rolul important al Uniunei Internaţionale a oraşelor, adică să avizeze la mijloacele de a se găsi capitalul necesar cu care să se amelioreze criza de locuinţe unde acest capital lipseşte.

Observaţiunile Preşedintelui nostru a fost găsită foarte judioasă de auditor, care a aplaudat puternic şi a întărit cu cuvintele «aşa este» replica d-lui Dr. Costinescu.

D-l Dr Ing. *Herman Hecker* din Düsseldorf a prezentat raportul său «asupra politicei financiare a comunelor» care cuprinde două părţi: prima parte se ocupă cu concepţia dela 1912 asupra acestei chestiuni dezvoltată şi în expoziţia dela Düsseldorf din acel an, mai ales din punctul de vedere al cresterei preţului terenului prin trecerea lui prin diverse mâini, şi prin alte cheltueli accesorii din care 46% sunt cuprinse în impozite, cheltueli publice şi pavaje. In partea II-a, D-sa se ocupă cu evoluţia acestei politici după 1918, şi anume de chestiunea creditului şi a locuinţelor mici. Cumpărarea de terenuri de comune este astăzi mai grea din cauza situaţiei financiare dificile. In ce priveşte locuinţa, trebuie căutată înbunătăţirea tipului de locuinţă.

In materie legislativă autorul enumără legea germană din 21 August 1919, care pune la dispoziţie pentru locuinţe terenuri ale statului sau chiar particulare pe cale de expropiere forţată, şi regulamentul din 31 Iulie 1919 pentru grădinile mici, după care comunele pot închiria pe 10 ani terenuri în acest scop. Apoi legea diu 26 Iulie 1922 simplifică formele de expropiere pentru stabilirea de aglomeraţiuni, ş. a.

Asociaţia comunelor italiene prin D-l *Teste,* delegatul oraşului Roma, a prezentat şi această chestiune a politicei funciare comunale, tipărită în broşură aparte, chestiunea locuinţelor fiind destul de gravă şi în Italia după război. Oraşul Roma are o lege din 1907 care îi dă dreptul a expropia toate terenurile cuprinse în planul regulator, ceeace a făcut ca pe cale indirectă, ameninţând cu expropierea, să oblige ca să se construiască terenurile dela centru spre periferie, obţinând astfel rezultate excelente.

* * *

In şedinţa de după amiază, prezidată de D-l *A. Monzie,* Ministrul Instrucţiunei Publice şi al

www.dacoromanica.ro

Artelor, Primar de Cahors, s'a expus de D-l *H. Sellier* chestiunea marilor aglomeraţiuni.

Raportul privitor la această chestiune, al Uniunei Oraşelor din România, redactat de autorul acestor rânduri, s'a publicat deja în Monitorul Uniunei oraşelor în numărul pe August 1925.

Menţionăm şi aici raportul D lui Dr. Ing. *Hermann Hecker* din Düsseldorf asupra aceleiaş chestiuni. D-sa după ce arată organizarea generală în Germania şi problemele tehnice ale încomunărei aglomeraţiunilor suburbane, trece la legea prusiană din 1911 «Zweckverbandsgesetz» după cea specială pentru Gross-Berlin din Iulie 1911. In Aprilie 1920 a luat naştere o nouă lege «Ueber die Bildung einer Stadtgemeinde Berlin» compus din 20 circumscripţii administrative cu 225 de reprezentanţi şi cu o delegaţie de cel mult 30 de magistraţi.

In ce priveşte părerile specialiştilor în chestiunea dezbătută, autorul arată că nu este pentru extinderea prea mare a aglomeraţiunilor şi de aceia să se lase spaţii mari libere între aglomeraţiunile mai mici. Mai este contra încomunărilor, care slăbeşte regiunea, o lasă anorganică, prin scoaterea din ea a oricărei aglomeraţiuni mai puternice. De aceia recomandă planurile de sistematizare regionale, cum s'a procedat la Düsseldorf, care este rezultanta unei înţelegeri voluntare.

D-l *Pedra Granés,* Directorul Căilor Publice din Madrid a prezentat o broşură cuprinzând câte-va idei privitoare la incovenientele aglomeraţiunei Madridului şi modul de ameliorare a lor.

La ora 5 p m. a avut loc şedinţa de închidere sub preşedinţia D-lui *Wibaut.*

III.

Afară de şedinţele ţinute, congresul a fost interesant şi prin vizitele şi excursiile de studii, plătite, făcute în auto-care, ce au avut loc în Paris şi regiunea pariziană, cum am arătat la început. Zilele de şedinţe au alternat cu cele de excursiuni, pentru repauzarea creerului, şi au fost favorizate de un timp foarte frumos.

Primele vizite şi excursii au avut loc în ziua de Marţi 29 Septemvrie, la grupul de *locuinţe eftine,* tip colectiv, ale oraşului Paris, situate în *Avenue Emile Zola,* şi închiriate în genere la funcţionari cu chirie de 600—900 fr. anual pentru apartamente de 2—3 camere, foarte prezentabile şi curate, cu scări, având lambriuri în faianţă, bucătării montate şi executate într'un mod foarte îngrijit. Unele din grupuri erau încă în construcţiune. Trecând spre *Bois de Boulogne,* congresişti au fost conduşi la *pepinierele şi serele oraşului Paris* dezvoltate cu o deosebită îngrijire ce face onoare oraşului Paris; mai ales serele, sunt foarte mari. Traversând Sena, autocarele au ridicat rampele celebrului *Mont Valérien* spre *Suresnes,* unde D-l *A. Sellier,* ca Primar al oraşului şi Secretar General al Uniunei Oraşelor franceze, a arătat operile sale edilitare, adică piscinele şi băile-duşe, spălătoriile în comun, şcoala primară model, oraşul—grădină, etc. c re au umplut de admiraţie pe vizitatori.

Casa Laffly a prezentat aici modelele sale de pompe de incendii şi bene pentru transportul gunoaielor, din care avem şi la Bucureşti.

La gustarea oferită în localul Primăriei s'a urat progres continuu oraşului satelit Suresnes, iar în sălile vecine am putut admira planul oraşului ridicat prin metoda fotografiei aeriene de către o întreprindere franceză.

In urmă s'a prânzit cu o vie animaţie la Pavillon-Bleu din *St. Cloud,* după ce în cursul drumului am putut admira splendidele peisage ale regiunei cu parcurile şi vilele măreţe. Drumul spre *Versailles,* după masă, pe şosele admirabil întreţinute şi asfaltate, după metodele moderne, a procurat o deosebită plăcere, cu toată conducerea greşită a întreprinderei, care a aranjat transporturile. Vizita la castelul de la Versailles, nepregătită, a fost mai puţin fructuoasă, mai ales pentru cei cari cunoşteau deja regiunea. In curtea de onoare a castelului unii din congresişti au scos o fotografie lângă soclul statuei equestre a Regelui Soare.

Excursia de joi 1 Octomvrie s'a referit la vizita *stadiului nautic* de la *Tourelles,* a oraşului grădină de la porţile estice ale Parisului, *Lilas,* şi la *uzina de incineraţie* a gunoaielor dela *Romainville* (din cele 4 uzine ale Parisului aşezate spre cele 4 puncte cardinale). Uzina este în regie cointeresată cu «Societatea pentru tratarea industrială a reziduurilor urbane» şi se află pe un teren închiriat de oraşul Paris de la comuna Romainville pe 99 ani. Ea a fost construită în 1904 şi mărită

www.dacoromanica.ro

succesiv pentru a putea trata cam 800 tone de gunoi pe zi cu un personal de 300 lucrători. Uzina este încă în perioda de instalare şi se caută a fi mărită.

După trecerea prin oraşele — grădini situate la estul şi nord-estul Parisului, precum *Drancy* şi *Stains*, s'a luat dejunul lângă frumosul lac *Enghien*, unde odinioară un splendid cazinou atrăgea mulţi vizitatori la jocurile de noroc, dar care acum este gol şi neexploatat, o lege interzicând jocurile de noroc pe o zonă mai apropiată de 100 km de Paris. După dejun, congresiştii au fost conduşi tot în autocare la uzinele electrice şi de gaz de la *Genevilliers*, unde li s'a făcut o frumoasă primire.

In fine, a treia excursie în regiunea pariziană a avut loc sâmbătă 3 Octomvrie începând dimineaţa cu *Cité Universitaire*, în execuţie, pe fosta centură de fortificaţii de la 1842—1870, lângă *Parc de Montsouris*, unde am putut admira clădirea de reuniuni studenţeşti şi căminurile studenţeşti executate din donaţii franceze pentru studenţii francezi, cari au câte o cameră cu cabinet de toaletă, băi şi duşuri cu circa 120 fr. lunar şi cu un confort de invidiat. S'a pus la dispoziţia guvernelor diverselor ţări teren necesar pentru a construi căminurile studenţilor ţărilor respective într'un anumit termen şi de această dispoziţie au profitat elveţienii belgienii şi acum şi italienii etc., pentru ca într'o atmosferă camaraderească studenţii diferitelor naţiuni să se cultive în idei generoase, umanitare.

De la Cité Universitaire, congresiştii au fost conduşi la *piscina municipală de la Butte-aux-Cailles*, care este executată foarte îngrijit, are un basen de 750 m. c. şi utilizează apele termale dintr'un puţ artezian ce dă 1800 m. c. pe zi la 28°. Băile se dau pe preţul de 1 fr. 50 cu lingerie cuprinsă şi s'au deschis în Mai 1924. S'au luat în mediu pe zi 627 de băi. Interesant este sistemul de distribuţie şi dispoziţia maşinilor din subsolul basenului susţinut pe stâlpi de beton armat, aşa că este perfect vizitabil şi luminat pe fundul lui.

Urmărind cu autocarele în coloană periferia sud-estică a Parisului, congresiştii au descins la şcoala municipală şi departamentală de horticultură de la *Saint Mandé*, iar cam în faţa acesteia pe Cours Vincennes, se află *Stadiul de la Porte Dorée*, unde am avut mândria să constat că Stadiul Institutului nostru de Educaţie Fizică din Bucureşti se prezintă în condiţii mult superioare, graţie priceperei şi muncei fără preget a conducătorilor acelui institut.

Şoselele executate din macadam gudronat după principiile moderne, sunt perfect întreţinute şi în *pădurea Vincennes* pe care congresiştii au traversat-o admirând acest mare spaţiu liber, plămân al Parisului, până ce am ajuns la uzina elevatoare pentru alimentarea cu apă a oraşului Paris, situată pe Marna la *Saint Maur*. Aici apa de băut se soarbe direct din Marna, se decantează în basine (degrossisoare) cu o suprafaţă totală de 16000 m. p., se prefiltrează prin filtre sistem Puech-Chabal, destul de cunoscute şi transformate în 1919—1925 pentru a fi amenajate pentru o curăţire rapidă a nisipului cu o suprafaţă totală de 6500 m. p. şi apoi se filtrează cu filtre de nisip cu o iuţeală de filtrare de 2, 40 m. în 24 ore, iuţeală ce se poate dubla dacă apa se sterilizează apoi cu ozon în uzina de ozonizare aflată acolo, care consumă 120—130 watti oră pe m. c. apă ozonizată.

Nu este locul să fac o descripţie technică a acestei instalaţiuni, care este destinată să trateze cam 90.000 m. c. apă pe zi, adică cam tot atât cât ar putea da, dacă ar fi perfecţionată şi instalaţia de la Arcuda pentru alimentarea cu apă de Dâmboviţa a Capitalei, instalaţie care are multă analogie ca principii cu cea de la *St. Maur*.

Congresiştii au luat dejunul în pădurea Vincennes la restaurantul de pe platou într'o atmosferă de cordialitate, după care s'a pornit spre *Şcoala Municipală de Arte aplicate la Industrie* care este destinată să furnizeze industriei compozitori de modele, practiciani-executanţi si artişti industriali, şi cuprinde 4 ani de studiu. Localul, o clădire împunătoare pe rue Dupetit-Thouars, are 12 ateliere: pentru desenul aplicat la mobilier, pentru desenul comercial, desen de broderie, desen de ţesături şi hârtie pictată, pentru pictura decorativă, pentru fresce, pentru lacuri, încadrări, etc. apoi pentru sculptură în lemn, pentru diverse feluri de mese, pentru ceramică, pentru juvaeruri. Rezultatele obţinute cu această scoală de care se simte mare nevoie şi la noi, se putea vedea în Pavilionul Parisului din Expoziţia de Arte Decorative.

Fiind sâmbătă după amiază, organizatorul excursiei, probabil că a ţinut să-şi facă măcar de la ora 4 sărbătoarea sa, aşa că nu s'a mai putut vizita, conform programului, şi atelierele centrale

www.dacoromanica.ro

de construcţii ale societăţei de transporturi, în comun, căci după multă aşteptare a organizatorului dispărut, congresiştii unul câte unul, sau în mici grupe, s'au răspândit spre diverse puncte ale Parisului.

* * *

In schimb a doua zi, duminică, excursia de studii la *Reims* a întrecut toate aşteptările. Excursia a fost organizată sub patronajul d-lui *Jammy Schmidt*, Subsecretarul de stat al regiunilor liberate şi sub suspiciile Municipalităţei şi Camerei de Comerţ din Reims.

Cei 300 de participanţi au ajuns cu un tren special la Reims, unde au fost primiţi la gară cu entuziasta marseieză, de către d-l *Marchandeau* Primarul oraşului, d-l *Langeron* Prefect de Marna, etc. Cortegiul într'o regulă desăvârşită şi printre rândurile populaţiei înşirate pe trotuare, a trecut prin diferitele strade ale oraşului martir, cea mai mare parte din clădiri renăscute cu splendoarea artei şi ştiinţei constructive franceze, până la celebra catedrală a regilor Franţei şi a Janei d'Arc, unde cardinalul *Luçon*, Arhiepiscopul de Reims, a dat personal explicaţiunile asupra distrugerei şi reconstrucţiei catedralei.

Intr'o hală vecină s'au adunat cu grije şi ştiinţă toate piesele de valoare zburate de obuzele vrăşmaşe, atât din catedrală cât şi din clădiri, de importanţă mare arhitectonică, artistică sau istorică din acest oraş, unde din 13800 de case care existau la 1914, peste 8600 au fost incediate sau total distruse, alte 5160 au fost avariate şi *numai 17* n'au fost atinse de obuz. Populaţia eroică de 115.000 locuitori din 1914, care se ocupă cu industria şampaniei, a stofelor şi ţesăturilor, făcând renumele mondial al acestui oraş, a suferit perderi enorme, crude, şi a fost risipită în bună parte în alte părţi ale teritoriului Franţei, aşa că chiar astăzi, după refacere în mare parte a acestui oraş (s'au reconstruit cam 3/4 din case), populaţia a ajuns abia la circa 70.000 locuitori.

Oraşul Reims a reînviat ca pasărea fenix din cenuşa sa, însă cu eleganţa, hygena, confortul modern, vizibile atât prin arterele largi, din nou sau vechi, cât şi la dispoziţia clădirilor. Cetăţenii s'au arătat ospitalieri şi organizatori buni, dând cele mai vădite probe că merită să fie ajutaţi în efortul lor.

Inainte de a se lua prânzul, congresiştii au fost conduşi pe grupe la industriile prospere ale Reimsului şi în deosebi la cele de şampanie, unde li s'au dat explicaţiuni şi probe de modul cum se fabrică şampania. La pivniţele şi instalaţiile Pommery, proprietarul, Marchizul *de Polignac* a ţinut să conducă personal pe congresişti şi să ne dea ocazie ca la fine să auzim frumoasele sale cuvinte, pline de imagini.

Merită să reţinem că producţia de şampanie din Reims în 1924 a fost de circa 20 milioane de butelii.

Prânzul (lunch) a fost un banchet în adevăr copios, oferit congresiştilor şi notabilităţilor din Reims de către Municipalitate şi Camera de Comerţ, servit numai cu şampania formând o listă de 32 mărci produse în Reims şi oferite de Sindicatul de Comerţ al Vinurilor de Şampanie, bogat repartizate şi armonizate cu o orchestră-fanfară care a dat şi mai mare pompă acestei mese.

La desert a luat cuvântul d-l *Marchandeau* Primarul oraşului Reims, care a pronunţat un remarcabil şi inimos discurs, aplaudat cu frenezie; apoi d-l *Langeron*, Prefectul de Marna, d-l *Charbonneaux* Preşedintele Camerei de Comerţ, d-l *Jammy Schmidt*, Subsecretar de stat şi d-l *Vinck*.

După masă, cu autocarele şi automobilele, congresiştii au vizitat orăşelul-grădină «*Foyer Remois*» executat după principiile cele mai moderne şi cu toată îngrijirea la marginea oraşului, fiind un oraş model de acest gen în Franţa, după care, pe şosele admirabile au fost conduşi până la fortul *la Pompelle* unde ruinele acestei întăriture sunt totuşi cea mai vie dovadă de eroismul francez şi sforţările imense germane. De pe acel punct culminant gândirile cercetătorului se pierd cu emoţie deoparte spre fondul depărtat şi înceţit, unde mişunau odată trupele atăcatorului şi se întorc apoi de altă parte înapoi, spre cealaltă vale, unde ruinele încă incomplect restaurate ale Catedralei dispărânde în amurgul serei, vor arăta multe veacuri încă, furia vrăjmaşului, suferinţele de martiri ale populaţiei şi rezistenţa idealizată a rasei.

In aceiaş seară, cu acelaş tren special, congresiştii s'au reîntors la Paris păstrând o vie amin-

www.dacoromanica.ro

tire de ziua petrecută la Reims şi în împrejurimile lui.

Mai înainte de a descrie şi călătoria de studii la *Lyon* şi *Grenoble,* nu este fără interes să arăt în câte-va cuvinte şi reuniunile amicale ce au avut loc în onoarea congresiştilor în câte-va seri la Paris.

IV

Astfel în seara de joi 1 Octombrie, oraşul Paris a oferit o reprezentaţie de gală la teatrul Municipal «*Gaité Lirique*» cu care ocazie s'a jucat opereta «Păpuşa» ca prototip al gustului parizian.

In seara zilei de Vineri 2 Octombrie, congresiştii pe cale de subscripţie individuală, s'au întrunit la un banchet la hotel «*Palais d'Orsay*» la care au invitat şi pe reprezentanţii oficiali francezi. La acest banchet s'au pronunţat discursurile oficiale de închidere a congresului, printre care remarcăm pe acela al d-lui *Schramek*, Ministrul de Interne, care a salutat comitetul organizator şi pe congresiştii participanţi, ca şi pe preşedintele Consiliului Municipal al Parisului. Deşi vocea nu-i este favorabilă, discursul a fost plin de formă şi idei, şi de aceia a fost mult aplaudat. D-l Schramek, ca fost prefect, înţelege perfect de ce comunele cer prin reprezentanţii lor de pretutindeni sutonomia, dar înţelege şi rolul tutelei, nu numai ca veto, ci şi ca povăţuitor şi îndrumător. Dar aceste chestiuni sunt într'o continuă transformare şi guvernul francez observă deaproape fenomenul, iar comisiunile parlamentare se vor inspira cât mai larg de indicaţiunile congresului. D-sa enumără o serie de probleme care animează acum municipalităţile şi pe congresişti, dar a căror germeni se găsesc în legiuirile pe care guvernele prevăzătoare le-au pus la dispoziţia comunelor pentru realizări. D-l Schrameck încheie cu cuvintele: «Dom-«nilor, drumul progresului este înfinit, arzător, «semănat cu capcane. Dealurgul secolelor genera-«ţiunile au înaintat cu mari sforţări, unele aservite «stăpânilor dominanţi, altele prea adesea oprite de «conflicte de interese ucigaşe sau forţele oarbe «ale naturei. Insă totdeauna mersul înainte şi-a «urmărit drumul la fine cu încăpăţânare spre vic-«torie. Să nu ne temem de greutăţi, Domnilor, şi «să nu desperăm de viitor, căci el aparţine oa-«menilor de bunăvoinţă . . . .

«încet, spunea Anatole France, încet, dar totdeauna, «umanitatea realizează visurile înţelepţilor» . .

D-l *G. Guillaumin* cuvîntează ca reprezentant al Parisului, o splendidă viziune a acestei cetăţi nemuritoare a cărei glorie o cunosc toţi congresiştii, după care trecând în revistă lucrările municipale realizate în această capitală, laudă calităţile poporului parizian: «un popor aprig la muncă, «preocupat de lucrul său zilnic, ataşat la viaţa «lui familiară, liniştit, pacific, preocupat de pro-«gresele sociale, îngrijorat de dezvoltarea lucruri-«lor de spirit, toate aceste calităţi al căror exemplu «este oferit de această splendidă Expoziţie de Arte «Decorative, unde Parisul a ştiut să împace grija «de frumosul etern, cu necesitatea industriei moderne» . . . .

D-l *L. Bellan* în numele comunelor vecine Parisului, salută asemenea pe congresişti şi le urează ca să ducă cu ei în ţara lor o impresie nestearsă despre Franţa «care astăzi urmează cu hotărâre «calea deschisă destinelor sale de la începutul is-«toriei ei, calea largă şi luminoasă pe unde, sus-«ţinută de dragostea celorlalte naţiuni, merge spre «un viitor care radiază pacea şi progresul sub ma-«rele soare al Libertăţei» . . . .

D-l *Wibaut* mulţumeşte în numele congresiştilor Preşedintelui Republicei Franceze şi Preşedintelui Consiliului Municipal al Parisului, iar d-*Vinck*, D-lor H. Sellier şi Bruggeman, cari au contribuit la formarea Uniunei Internaţionale a Oraşelor. Apoi D-sa ridică paharul pentru «Fraternitate, Umanitate, flori ale civilizaţiei franceze, «pentru Spiritualitatea civilizaţiei franceze».

Tot în acea seară, D-l *Dr. I. Costinescu*, Preşedintele nostru, luând cuvântul în aplauzele anticipate şi umanime, ca reprezentant al României, ţară latină şi soră Franţei, ca origină, fapte şi simţiri şi-a exprimat fericirea că poate aduce într'o adunare impunătoare, mulţumiri poporului francez, cu care noi ne simţim atât de solidar în prezent ca şi în trecut, ca şi în viitor.

Mai multe alte cuvântări au avut loc, şi câte-va clişee din diverse puncte ale marei săli, magic luminată, au fost luate la fulgerul magneziului.

Delegaţia română, cu un cerc de prieteni francezi, printre care citäm pe D-l H. Sellier, A. Brug-

www.dacoromanica.ro

geman, Pauphillat ş. a. din Uniunea oraşelor franceze, au ţinut să figureze pe clişeul care a prins grupul astfel format în fumoarul sălei banchetului.

* * *

Sâmbătă 3 Octomvrie seara, a avut loc în splendidele săli de recepţie ale Palatului Comunal din Paris, o primire oficială, aranjată cu un program muzical, declamativ şi coreografic, cu artişti bine reputaţi ai Parisului.

Scările monumentale ce conduc la sălile de recepţie, erau încadrate ca de nişte ceriatide cu garda republicană în mare ţinută având coifurile şi săbiile strălucitoare, iar fastul cu care şi-a făcut intrarea în şală Preşedintele Consiliului Municipal, reamintea vechi tradiţii.

După reprezentaţia de gală s'a servit invitaţilor un bufet ornat cu flori a căror vedere ne-a delectat

V.

Voiajul de studii la *Lyon* şi *Grenoble* a fost făcut numai de o parte din excursionişti, cari s'au înscris la această călătorie, şi a durat de la 6 Octomvrie la 10 Octomvrie seara, când excursioniştii s'au putut întoarce la Paris.

La Lyon, D-l *Herriot* nu a putut primi personal pe congresişti din cauza boalei de care suferea atunci, ci numai o delegaţie. din care făcea parte şi Preşedintele nostru D-l *Emanuel Levy*, Prim ajutor de primar la Lyon, a organizat primirea congresiştilor, ţinând un discurs plin de spirit. I-a răspuns D-l *H. Sellier*, D-l *Vinck* şi D-l *Toeplitz*, consilier din Varşovia, mulţumind de primirea făcută S'a vizitat acolo scena turnantă de la teatrul municipal, palatul târgurilor din Lyon, grandiosul stadiu municipal pentru 100.000 persoane, şi imensele lucrări ale spitalului, «*Grange Blanche*» producând o impresie de forţă şi voinţă.

La *Grenoble* s'a vizitat locuinţele eftine, uzinele de gaz şi electricitate, şcoala profesională şi expoziţia de căderi de apă. Municipalitatea a oferit o recepţie la Primărie cu cuvenitele alocuţiuni, iar a doua zi congresiştii au făcut frumosul drum spre «*la Grande-Chartreuse*». Seara un banchet a reunit pe congresişti din nou, iar la 10 Octomvrie, după o oprire la *Aix les-Bains*, unde s'a admirat cazinoul, termele, şi după o plimbare pe lacul Bourget, melancolic şi frumos, congresiştii s'au despărţit purtând cu ei un plăcut vârtej de amintiri.

CINCINAT I. SFINŢESCU
Delegat al Uniunei Oraşelor din România
la Congresul din Paris, 1925

www.dacoromanica.ro

EXPERIENȚA DIN STRAINATATE

Extras din raportul făcut Consiliului comunal, TG. MUREȘ

Cel mai interesant lucru aflat din comunicarea unui coleg englez este descrierea grandiosului stabiliment de apeduct al Londrei «*Metropolitan Water Board*» care asigură de 20 ani apa necesară la 7 milioane de suflete. In anul 1923 acest stabiliment a distribuit 91.840 milioane galloane (4.132.800 milioane litri) de apă: 920.500.000 litri pe zi, circa 163 litri pe cap de locuitor. Rezervoarele de apă nefiltrată acoper 792 Ha. și au o capacitate de 58.081.500.000 litri, care este egală cu consumațiune de 51 zile. Mașinele stabilimentului au 43.501 H. P. lungimea conductei 10.731 Km. Se proectează noui amplificări în valoare de peste 3 milioane lire sterline.

Asemenea intreprinderi monstre sunt și serviciul curățeniei publice, a drumurilor, uzinelor de apă, de canalizație, de electricitate și de gaz din Paris. D. ex. uzina de gaz este un intreg orășel care alimentează nu numai Parisul dar și întreaga imprejurime cu gaz, producând anual peste 200 milioane m. 3. de gaz care se distribue prin o rețea de circa 4000 Km.

Intreținerea si curățirea străzilor ca și pavările noui se fac în cele mai multe orașe — așa și în Paris — *în regie proprie* prin servicii municipale. Serviciul technic al drumurilor, a curățeniei și luminatului din Paris are 78 ingineri, 132 conductori, 214 ajutori și desemnatori cu 32 dactilografie In serviciul exterior sunt ocupați 515 cantonieri și 3965 muncitori municipali. Efectivul total de angajați ai acestor servicii (inclusiv ateliere) sunt 5.455 persoane. Serviciul acesta îngrijește cele 4292 străzi ale Parisului; cele 60.410 lămpi ale luminatului public, evacuează zilnic 5000 mc. gunoi dela gospodării având la dispoziție un credit anua (1924) de 206.000.000 Fr.

Din cele comunicate de diferiți colegi din statele apusene, dar și din experiență am constatat, *că aprovizionarea cu apă a fost și este o principală preocupațiune* a conducerei orașelor și mai în toate locurile au apă bună și în abondență, încât străzile sunt în permanență stropite și spălate eu apă direct din pompe sau cu aparate de spălat. Ba în multe orașe apa din apeduct curge în permanență pe lângă trotuoare în arterele mari de circulațiune, spălând praful și murdăria aruncată la marginea drumului prin vântul produs de circulația nenumăratelor automobile. *Eliminarea animalelor* de tracțiune din circulațiunea orașelor mari încă contribue mult la menținerea curățeniei ca și ținerea târgurilor de alimente exclusiv în hale de vânzare.

Parcurile sunt curate. In ținuturile de sud a Franței și Italiei sunt splendide parcuri de palmieri și alte plante tropice. Insă în ce privește grupurile de flori *și arta grădinăritului public, în general, nici chiar Parisul sau Nice nu întrece parcurile din Tg. Mureș.* In menținerea bunei îngrijiri a parcurilor administrațiile comunale din Apus au însă — ce noi nu avem — concursul unui public disciplinat și conștient. Am cetit pe o tablă inscripția: *Primarul din Lyon pune sub protecțiunea concetățenilor săi această grădină creată pentru agreamentul lor.*

Le maire de Lyon

Place sous la protection de ses concitoyens ce jardin créé pour leur agréement.

La Nice și alte orașe sunt inscripții asemă-

www.dacoromanica.ro

nătoare cari pretutindeni dau rezultatul dorit. Nimeni, nici nu se mai gândeşte acolo să deterioreze parcurile şi mai puţin să rupă sau să smulgă plante din ele. Pe când la noi, durere, nu numai dispar plante, flori şi se rup crengi, dar au fost chiar rupţi în două, mai mulţi arbori plantaţi pe străzi în ultimii doi ani. Aceasta nu e desigur, un semn de civilizaţie şi conştiinţă cetăţenească; dar faptul este din nefericire adevărat. Iar poliţia noastră — fără vina ei — încă nu ne dă mai mult ajutor în disciplinarea publicului decât însuşi publicul. Publicul însă trebue format, educat; făcut să înţeleagă cultul florilor, respectarea plantaţiunilor, toate create pontru agrementul şi higiena lui. Spre acest scop *poliţia şi toţi oamenii de bine ca şi ziarele să dea colaborarea lor sinceră secondând opera conducătorilor oraşului, îndemnând lumea să respecte florile şi plantele*, nu numai să le iubească, căci iubirea fără stimă nu este gloria omului civilizat.

Activitatea administraţiunei comunale nu e deajuns — nici chiar inclusiv premiile cari le-am dat pentru cele mai frumoase balcoane, făşii de flori şi ferestre cu flori — dacă îi lipseşte colaborarea sinceră şi activă a publicului.

EM. A. DANDEA
primar de Tg. Mureş

www.dacoromanica.ro

RECENZII

din No. 10 şi 11 al Organului Uniunei Oraşelor Poloneze «*Autonomia municipală*»

Cele două din urmă numere 10 şi 11 ale «Samorzad Miejski», «Autonomia municipală» organul Uniunei oraşelor poloneze, conţin în primul rând un foarte interesant articol de d-l Jean Ptasnik, profesor la universitatea din Lwöw, intitulat «Diferite naţionalităţi populând oraşele vechii Polonii». Autorul în studiul său foarte documentat, descrie într'o formă interesantă, istoria populaţiunei vechilor oraşe poloneze.

Aceste oraşe începând din evul mediu, desmembrate adeseaori de războaie sângeroase, atrăgeau mare număr de negustori şi meşteşugari streini, cari dădeau oraşelor poloneze legislaţia lor, obiceiurile şi meşteşugurile lor. Este interesant a studia cu autorul, munca polonizării acestor streini in decursul veacurilor.

Interesantul studiu te face să urmăreşti schimbările numelor streine, a legilor, obiceiurilor, chiar a caracterelor care au suferit repede influenţa intovărăşirei poloneze. Acest studiu prezentând un tablou aşa de viu al vechei vieţi municipale, ale diferitelor curente politice şi religioase cari o formau, merită cea mai mare atenţiune din partea celor cari se interesează de istoria vechilor oraşe.

Articolul următor dă o dare de seamă a expoziţiunei amenajamentelor urbane, cara avu loc în luna Septembrie 1925, afară de Târgul Oriental din Lwöw. Această expoziţie la care luară parte mai multe oraşe din Polonia este urmarea aceleia care fu organizată de Uniunea Oraşelor Poloneze la Poznan în Mai 1925. Este mărturia unei mari activităţi ale oraşelor poloneze, al sforţărilor lor, tinzând a înbunătăţi starea oraşelor sub toate raporturile.

Cronica streină în cele două numere este consacrată celui de al III-lea Congres Internaţional al oraşelor la Paris. Primul din aceste articole apărute în numărul 10, intitulat «Inaintea Congresului» explică cetitorilor genesa şi programul Congresului dând şi o dare de seamă a lucrărilor preparative a Congresului, întreprinse de Uniunea Oraselor Poloneze. No. 11 conţine un raport asupra Congresului, scris de vice-preşedintele Uniunei Oraşelor Poloneze care a luat parte fiind în fruntea delegaţiunei poloneze la Congres.

Acest articol conţine un foarte interesant rezumat al raportului pronunţat în a IV-a şedinţă a Congresului, de d-l Montagu Harris, eminent cunoscător al chestiunilor de autonomie locală.

Acest raport tratând despre relaţiunile comunelor cu puterile centrale şi regimul municipal ale diferitelor ţări, merită cea mai mare atenţiune din partea cetitorului. Intre altele cronica streină conţine o traducere a unui articol prea interesant de d-l senator E. Vinck, directorul Uniunei Internaţionale a Oraşelor, intitulată: «Elaborarea unui drept public comunal. Consideraţiuni generale».

Articolul fu tradus, întovărăşit de comentarii, de d-l R. Slaski ajutor de primar al oraşului Lublin.

Vin apoi ca în toate numerile «Samorzad Miejski», repertoriile legilor şi regulamentelor Statului şi propuneri şi legi deliberate la Dieta.

Repertoriile sunt lucrate după un jurnal oficial şi după publicaţiunile oficiale ale Dietei.

Cu cronica vieţei municipale a ţării şi bibliografia atât poloneză cât şi streină se termină cele 2 numere ale revistei.

www.dacoromanica.ro

Moţiunile congresului naţional pentru amenajarea oraşelor, din Amsterdam 1924

Este necesar, mai ales pentru cei ce studiază şi alcătuiesc legile de organizare administrativă, să se aducă la cunoştinţă moţiunile congreselor internaţionale în legătură cu acele chestiuni.

Credem că este oportun, deocamdată, să publicăm aici moţiunile referitoare la amenajarea oraşelor, adoptate la Congresul Internaţional din Amsterdam din 1924.

1. Extensiunea nelimitată a oraşelor mari nu este de dorit. Condiţiile în cari se află acum metropolele constitue un avertisment pentru celelalte oraşe.

2. Descentralizarea prin mijlocul oraşelor-satelite poate, în cele mai multe cazuri, să împiedice formarea aglomeraţiunilor prea întinse.

3. Este de dorit ca aglomeraţiunile să fie înconjurate de centuri de verdeaţă destinate în mod permanent pentru agricultură, horticultură etc. pentru a se întrerupe oceanul de case.

4. Creşterea foarte repede a traficului şi în special a automobilelor şi omnibuzelor-automobile impune ca în viitor să se studieze problemul circulaţiei în mod serios, atât din punctul de vedere comunal, cât şi din punct de vedere intercomunal.

5. Proectele planurilor regionale sunt necesare pentru dezvoltarea oraşelor mari, mai ales când acestea sunt foarte apropiate şi când oraşele mici se găsesc în vecinătatea imediată a celor mari. Va fi necesar cu ocazia studiului acestor planuri de extensiune, să se ţină seama în primul rând de observaţiile de mai sus de la No. 2, 3 şi 4. Prin urmare nu vor fi numai proecte de extensiune, ci mai ales să se împiedice ca enorme suprafeţe să se acopere de o serie neîntreruptă de clădiri.

6. Planurile regionale trebuie să fie elastice şi susceptibile de modificări pe măsură ce împrejurările înşi-le se modifică. O astfel de modificare nu va putea fi introdusă de cât pe baza interesului public.

7. Este esenţial ca în ce priveşte planurile regionale şi planurile de amenajare a oraşelor să se ia măsura ca terenurile să-şi păstreze afectarea lor pentru durata planului.

Prof. Ing. şef. C. I. S.

www.dacoromanica.ro